

Artikel från Gotlands Allehanda den 3 augusti 1972.

Foto Per-Olof Winje

Texten renskrivna av Maria Wiklund Karlsson

Nu trivs bara flugor här – Vägomeviken dör

Nu badar bara de yngsta från socknen längst ut mot havet. Kloakgyttjan går som en pestsmitta över viken. Bottenslammet växer.

Knutsockna brygga ligger inte längre vid vattnet. Stefan släppte ner en sten. Den uppslukades av slammet och sjönk till en botten som inte är.

Vägomeviken stinker. Växande lager med kloakluktande bottenslam erövrar strandbankarna allt längre ut mot öppet vatten. På kvällen när sjöbrisen mojnast stiger kloaken från dyn och skrämmer livet från Skär. Bara flugorna har blivit flera med åren.

Den lilla krokiga grusvägen ut mot Skär är dåligt underhållen. Markägaren får genom gamla avtal inte sälja tomterna och nu är det ingen som frågar. Underhållet spelar ingen roll längre. Besöken på Skär blir allt färre. Vägomeviken minskar och för varje år flyttas strandremsan flera meter ut mot öppet vatten. I år har vassruggarna längst in i viken erövrat nya stora delar av den forna badstranden. I fjol kunde Stefan Knutsson gå i vattnet och ut i vassruggarna. Den breda stranden var en utmärkt plats för varpaträning.

- **Det går inte att bada här i år.** Från bryggan är det ytterligare ett tjugotal meter kvar till vattnet. Tjugo meter med bottenlös stinkande dy. Flugorna blir flera. Här finns gott om näring för asätare. Några hundra meter norr om Knutssons brygga utmynnar Lärbro avloppså. I början av 50-talet när Lärbro bestod av 150-200 invånare byggdes två avloppsbrunnar. Nu är man 600 som ska dela på samma brunnar. Kapaciteten förslår inte och överskottet rinner ut i Vägomeviken.

Vegetationen i och omkring avloppså påminner om Jan Lindblads naturfilmer om Guyanas djungler. Vassen är flera meter hög. Ett vackert naturreservat som i botten döljer en kloak. Små

trevande rännilar glittrar mellan de glesa planken i spången över ån. Men det är inte vackert. Det luktar as och till slut flyr man flugsvärmanas outhärdliga attacker.

Makarna Wilhelm och Mia Seger har levt med Vägomeviken sedan ungdomsåren. De berättar om härliga sommarkvarnar med bad och sol på Skär när sanden låg vit och vattnet glittrade kristallklart.

- **Man blir ledsen**, oerhört ledsen, efter ett besök på Skär. I år tycks förruttnelsen och avloppslukten vara mer intensiv än någonsin. För varje dag ödeläggs Vägomeviken meter för meter i en allt snabbare takt. Bottenslammet breder ut sig längre och längre ut i viken. Stanken är outhärdlig och särskilt på kvällarna är det omöjligt att vistas här ute.

Lars-Erik Liljeroth instämmer. Han bor och arbetar i Lärbro och har under 40 år följt Vägomevikens sönderfall i död och förruttnelse.

- **Nästa år flyttar jag båten.** Många har redan flytt Skär och det dröjer nog inte länge förrän området här ligger öde. Vi har avlopp från Lärbro, vi har avlopp från Slite. Till och från vräks dynga ut i viken från lantbruk och från en omdömeslös allmänhet. Vattencirkulationen är störd av pirerna från cementfabriken. Strömmarna kan inte längre klara vattenväxlingen i viken.

Lars-Erik talar med darr i stämman. Han är upprörd och ledsen. Barndomens badvik är döende.

- **Jag har legat på bryggan** min en kväll och sett förruttnelsen på botten. Stora slamsjok lyfts av gasutvecklingen som bubblar upp till ytan. En gång fastnade jag med stövlarna i dyn. Jag fick arbeta länge för att komma loss. Stanken är kvävande och sanden ligger nu långt under avfallet.

Varje steg på botten resulterar i ett gråsvart dymoln och har jag vart ute med båten måste jag alltid hem och bada efteråt.

Reso sköter förmedlingen av ett tjugotal sommarstugor längst inne i viken. I annonseringen vågar man inte nämna bad. Man säger bara att möjligheten finns. Reso kan få svårt med förmedlingarna i framtiden.

Allan Söderdahl är verkmästare i Lärbro. I år upplever han Vägomevikens förruttnelse mera än någonsin.

- **Med tanke på att Gotland** i övrigt saknar skärgård av den typ vi har här utanför Vägomeviken är miljöförstöringen dubbelt tragisk. Ett vattenprov i viken skulle ge skrämmande resultat. För min del är jag rädd att eventuella åtgärder nu kommer för sent. Det måste i så fall till **radikala åtgärder NU** om vi ska kunna rädda Vägomeviken och Skär.

Nu åker Ortsbor och sommargäster till Storugns för bad och sol. På Skär ligger kloaklukten tät över den välgödda vassvegetationen. En och annan småbåt ligger kvar och skvalpar vid de få bryggor som ännu är kvar.

Vägomeviken är döende. Det är inte långt kvar nu.

Klas Ågren
Gotlands Allehanda
3 augusti 1972

är med när det händer!

GOTLANDS ALLEHANDA

Lösnummerpris 75 öre Torsdagen den 3 augusti 1972

Tel. 0496/190 80 (vx) DA VÄXELN ÄR STÄNGD: Natfred. 190 81, 190 82 - Sporten 190 83 N:r 177

HEMSEKÖP =

Swinsel

Nära till allting — Fri parkering

Vägome...

Samtalen när Lärbo bestod av 150-200 invånare byggdes två avlöpssanor. Nu är man 600 och skall dela på samma kapacitet som Kaparfelens fördär inte långt. Överköttet rinner ut i Vägomeviken.

Vegetationen i och omkring avlöpssanorna och Jan Lindhads naturfilm från Guyanas djungel. Västen är flera meter hög. Ett vackert naturreservat som i botten följer en klök i den trevande riktningen gästnar mellan de glass plänkorna spögen över ån. Men det är inte vackert. Det luktar an och till slut dyr man flugsvärmars oupp-högliga attacker.

Måskarna Wilhelm och Mia Seger har levt med Vägomeviken sedan ungdomsåren. De berättar om härigena sommarlagar med bad och sol på Skär när sanden låg vit och vattnet glittrade kristallklart.

— Man blir ledsen, oerhört ledsen efter ett besök på Skär. I år Cydas föreläsningen och avlöpssanorna vara mer intressanta än någonsin. För varje dag ödeläggs Vägomeviken meter för meter i en allt snabbare takt. Bottenslammet broder ut sig längre och längre ut i viken. Stämnan är out-härdlig och strålligt på knäna är det oönskat att vistas här ute.

Lars-Erik Liljevoth instämmer. Han bor och arbetar i Lärbo och har under 40 år följt Vägomeviken sommarfall i öst och förruttnelse.

— Nästa år flyttar jag härifrån. Många har redan flytt Skär och det dröjer sig inte länge förvån området här ligger öde. Vi har avlöp från Lärbo, vi har avlöp från Lilla. Till och från, tvååriga utrymna från landbruk och en omöjlig allmänhet.

Vattenbrukslösningen är stöd av prästerna vid cementfabriken. Strömmarna kan inte längre klara vattenavviklingen i viken.

Lars-Erik talar med darr på släkten. Han är upprörd och ledsen. Barndomens badvik är döende.

— Jag har legat på ryggen min en kväll och sett förruttnelsen på bottens. Stora slamstakor lyfts av rasavvecklingen som bubblor upp till ytan. En gång fastnade jag med stövlar i dyn. Jag fick arbeta länge för att komma loss. Stämnan är kvävande och sanden ligger nu långt under avfallet.

Varje steg på botten resulterar i ett gråsvart dynorn och har jag varit ute med baten måste jag alltid hem och bada efteråt.

Hono skiter förruttnelsen av ett tjugotal sommarstugor långt inne i viken. I ansväretingen väder man inte nämna bad. Man säger bara att möjligheten finns. Hono kan få vänt med förruttnelsen i framtiden.

Allan Söderdahl är verk-mästare i Lärbo. I år upplever han Vägomeviken förruttnelse mera än någonsin.

— Med tanke på att Gotland i övrigt saknar skärgård av den typ vi har utanför Vägomeviken är möjligheten dubbel tragisk. Ett valbrev i viken skulle ge skrämmande resultat. För min del är jag rädd att eventuella åtgärder nu kommer för sent. Det måste i så fall bli radikala åtgärder NU om vi skall kunna rädda Vägomeviken och Skär.

Nu åker ortsbör och sommar-gästerna till Storvagn för bad och sol. På Skär ligger kloakkläntan över den väglösa växtevegetationen. En och annan små-båt ligger kvar och ackvarar vid de få bryggor som ännu är kvar. Vägomeviken är döende. Det är inte långt kvar nu. KLAS AGREN

mmnden kräver låt arbetslös

Nu trivs bara flugor här VÄGOMEVIKEN DÖR

Nu pågår bara de allra yngsta från Skärknäset ut mot havet. Kloakgyttjan går som en pestsmitta över viken. Bottenslammet växer.

Knäset brygga ligger inte längre vid vattnet. Stefan släppte ner en sten. Den upphäddades av slammets och sjörik till en botten som inte är.

Vägomeviken stinker. Växande lager med gråsvart kloak-luktande bottenslam erövrar strandbankarna allt längre ut mot öppet vatten. På kvällen när sjörisen mojnast stiger kloaken från dyn och skrämmar livet från Skär. Bara flugorna har blivit flera med åren.

Den lilla koraliga grovsvägen ut mot Skär är dåligt underhållen. Markägaren får genom gamla avtal inte sälja tomterna och nu är det ingen som frågar. Ouder-hållet spelar ingen roll längre. Besöken på Skär blir allt färre. Vägomeviken minskar och för varje år flyttas strandremsan flera meter ut mot öppet vatten. I viken har växeruggarna långt in i viken erövrat nya stora delar av den forna badstranden. Ifjol kunde Stefan Knutsson gå i vat-

Vägomeviken var bara för några år sedan ett populärt rekreationsområde. Bryggor och småbåtar stod tätt efter strandremsorna på Skär. Ortsbor och sommar-gästerna njöt av bad, sol och den fina vita sanden. Nu är det bara de yngsta som vågar ta ett dopp. Med gråsvart stinkande gytja upp till knäna

Det från bryggan en koral i växeruggarna. De breda stranden var en utmärkt plats för vaxer-träning.

— Det går inte att bada här i år. Från bryggan är det ytterligare ett tjugotal meter kvar till vattnet. Tjugo meter bottenslam utanför bryggorna har följt. Här finns allt om omkring för skallar. Några mindre mängder nor och knäset bryggan utrymna har blivit avlöpssan. I början av förra året så... VÄGOME...

Foto Per-Olof Winje
Texten renskrivna av Maria Wiklund Karlsson